

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. C., s. r. o.**, so sídlom v N., zastúpeného JUDr. P. L., advokátkou, advokátska kancelária, N., proti žalovaným 1) **Ing. E. S.** a 2) **B. S.**, obom bývajúcim v H., 3) **JUDr. B. B.** a 4) **Ing. M. B.**, obom bývajúcim v N., 5) **B. G.** bývajúcej v H., 6) **J. S.** bývajúcemu v H., 7) **M. S.**, bývajúcej v H., 8) **RNDr. Ľ. T.** a 9) **Mgr. B. T.**, obom bývajúcim v N., žalovaní 1), 2), 5), 6), 7), 8), 9) zastúpení JUDr. Ľubomírom Schweighoferom, advokátom so sídlom v Bratislave, Šafárikovo nám. 2, **o zaplatenie 103 913,80 eur** o odvolaní žalobcu proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave z 19. októbra 2011 č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 694 a z 27. októbra 2011, č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 702, jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

I.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 19. októbra 2011 č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 694 **m e n í** tak, že návrh žalovaných 3) a 4) na nariadenie predbežného opatrenia **z a m i e t a**.

II.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2011, č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 702 **m e n í** tak, že konanie vo vzťahu k žalovaným 8) a 9) **p r e r u š u j e** do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 19C 155/2011.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením z 19. októbra 2011 č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 694 súd prvého stupňa na návrh žalovaných 3) a 4) nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil žalobcovi, aby nenakladal s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v katastrálnom území Nitra, zapísaných na LV č. X ako parc. č. x – zastavané plochy a nádvoria s domom súpisné číslo x o výmere x m² a parc. č. X – záhrady o výmere x m² v celosti a to formou výkonu záložného práva podľa § 151j Občianskeho zákonníka t.j., aby ich nepredal spôsobom, určeným v zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa 24.09.1992 a nepredal na dražbe podľa zákona č. 527/2002 až do právoplatného skončenia sporu, vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. Z-2-38Cb 741/1995.

Rozhodol tak s odôvodnením, že žalovaní 3) a 4) v návrhu na vydanie predbežného opatrenia uviedli, že žalobca začal s výkonom záložného práva k nehnuteľnostiam podľa § 151j Obč. zák. predajom na dobrovoľnej dražbe podľa zák. č. 527/2002 Z. z. a vykonaním dražby poveril dražobnú spoločnosť. Predmetná dražba by bola protizákonná a existuje reálne nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy pretože by bol predaný dom, ktorý užívajú a majú v ňom trvalé bydlisko. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa dospel k záveru, že bezprostredne hrozí ujma žalovaných preto podľa § 74, § 75 a § 102 ods. 1 O. s. p. bolo potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov. Keďže ak to je možné od tretej osoby spravodlivo žiadať, možno predbežným opatrením uložiť povinnosť aj niekomu, kto nie je účastníkom konania, uložil dražobnej spoločnosti *auctio* s. r. o. povinnosť rešpektovať nariadené predbežné opatrenie.

Proti nariadenému predbežnému opatreniu podal odvolanie žalobca. Okrem procesného pochybenia spočívajúceho v tom, že mu súd prvého stupňa spolu s uznesením o nariadení predbežného opatrenia napriek upozorneniu nedoručil návrh, v odvolaní uviedol, že žalovaní nehnuteľnosť previedli na svojho zaťa B. K.. Žalobca uvedenú skutočnosť súdu oznámil 7. septembra 2010 a navrhol postup podľa § 92 O. s. p. Súd prvého stupňa doposiaľ o návrhu nerozhodol. Pre žalovaných bolo zmluvou zriadené vecné bremeno právo doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti. Napadnutým predbežným opatrením súd neumožnil konanie dobrovoľnej dražby, ktorá bola nariadená na 15. novembra 2011. Ak by sa dražba konala v prípade zmeny vlastníctva by sa postavenie žalovaných nezmenilo, pretože podľa § 30 zák. č. 527/2002 Z. z. by vecné bremeno prešlo na vydražiteľa, ktorý by musel strpieť a akceptovať právo žalovaných. Žalovaným tak nebezpečenstvo bezprostrednej ujmy

nehrozilo. Súd prvého stupňa mal návrh zamietnuť predovšetkým preto, že žalovaní nie sú vlastníckmi nehnuteľnosťami.

Žalobcu oprávňuje na výkon záložného práva zmluva o zriadení záložného práva. V zmluve sa účastníci dohodli na realizácii práva ak zabezpečená pohľadávka nebude riadne a včas splnená. Z dôvodu zániku obligačného dlžníka je žalobca (v odvolaní zrejme omylom uvedené „odporca“) oprávnený žiadať o splnenie záväzku záložných dlžníkov, v súčasnosti B. K.. Žalobca, ako záložný veriteľ má právo nehnuteľnosť predat' podľa zákona o dobrovoľných dražbách. Vydaním predbežného opatrenia súd neprimeraným spôsobom zasiahol do práva žalobcu na uspokojenie jeho pohľadávky proti záložnému dlžníkovi, ktorým ani nie sú žalovaní 3) a 4). Navyše rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje odôvodnenie zodpovedajúce § 76 ods. 6 O. s. p. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že odvolací súd návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietne.

Žalovaní 3) a 4) vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. V odvolaní podrobne uvádzajú dôvody, pre ktoré nemôže (nesmie) byť záložné právo vykonané. Okrem iného poukazujú na skutočnosť, že v čase uzatvárania úverovej zmluvy mohli dražby vykonávať len štátne orgány. Mimosúdny výkon záložného práva platná právna úprava neumožňovala.

II.

Uznesením z 27. októbra 2011, č. k. Z-2-38 Cb 741/1995 – 702 súd prvého stupňa zamietol návrh žalobcu, aby bolo konanie vo vzťahu k žalovaným 8) a 9) prerušené. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca na nehnuteľnosti zapísané na LV č. X v kat. území Ch. vykonal prostredníctvom dražobnej spoločnosti *auctio* s. r. o. záložné právo. Zaplatením ceny dosiahnutej na dražbe dňom príklepu prešlo vlastníctvo k zapísaným nehnuteľnostiam zo žalovaných na vydražiteľku. Podľa § 151md ods. 1 Obč. zák. tým zaniklo aj záložné právo k uvedenej nehnuteľnosti. Žalovaní 8) a 9) podali 5. augusta 2011 na Okresnom súde v Nitre žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Konanie o žalobe je vedené pod sp. zn. 19 C 155/2011.

Skutočnosti, ktoré uviedol žalobca o zániku záložného práva a podaní žalôb na určenie neplatnosti dražby, nie sú podľa názoru súdu prvého stupňa právne relevantné pre konanie

a rozhodnutie v prejednávanej veci. Preto neboli splnené podmienky pre prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. a súd návrh na prerušenie zamietol.

Proti uzneseniu podal odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne odôvodnenie, je preto nepreskúmateľné. Žalobca podal návrh na prerušenie konania z dôvodu, že záložné právo vykonaním dražby zaniklo. Keďže sa vedie konanie, ktorého predmetom je neplatnosť dražby, bolo by nehospodárne vykonávať dokazovanie, ktoré bude rovnaké ako v konaní o určenie neplatnosti dražby. Keďže konanie o určenie neplatnosti dražby je osobitným súdnym konaním podľa § 21 zák. č. 527/2002 Z. z., nemôže byť neplatnosť dražby predmetom skúmania v inom konaní ani ako otázka predbežná. Otázka platnosti dobrovoľnej dražby má pritom v prejednávanej veci zásadný význam.

Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté uznesenie zmeniť tak, že návrhu na prerušenie konania vyhovie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutia bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že obe odvolania sú opodstatnené.

I.

Pred začatím pojednávania môže predseda senátu nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Z rovnakých dôvodov môže byť nariadené predbežné opatrenie aj po začatí konania (§ 74 ods. 1, § 102 ods. 1 O. s. p.). S výnimkou prípadov, ak ide o predbežné opatrenie týkajúce sa konania, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, súd predbežné opatrenie nariadi na návrh.

Úprava predbežného opatrenia, ktoré má byť nariadené po začatí konania je stručná a výslovne z nej nevyplýva, kto je oprávnený podať návrh na vydanie predbežného opatrenia. Keďže sa má vydať v rámci už prebiehajúceho konania, je zrejmé, že môže návrh podať len účastník konania. O tom, že ho môže podať účastník v postavení žalobcu (navrhovateľa v konaní) nemôže byť pochybnosť. Zo samotného charakteru tohto procesného inštitútu vyplýva, že to bude predovšetkým žalobca. Bude to platiť takmer bez výnimky ak

má byť účelom predbežného opatrenia zabezpečiť budúci výkon súdneho rozhodnutia pred zmarením.

Spravidla to bude platiť aj tam, kde má byť predmetom predbežného opatrenia dočasná úprava pomerov účastníkov. Ani z tohto dôvodu totiž nemožno žalobcovi predbežným opatrením ukladať povinnosť (konať niečo, alebo sa zdržať niečoho), ktorá mu vzhľadom na predmet prebiehajúceho konania nemôže byť uložená rozhodnutím vo veci samej. Inak by sa žalobca samotným podaním žaloby (návrhu) dostal do horšieho postavenia, ako keby žalobu nepodal. Samozrejme to neplatí pre procesné povinnosti, ktoré účastníkom vznikajú alebo vyplývajú z procesnoprávných vzťahov. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný bude môcť len výnimočne s úspechom žiadať o vydanie predbežného opatrenia. To prirodzene neplatí pre konania, predmetom, ktorých je aj vzájomný návrh, pretože tam má žalovaný vo vzťahu k vzájomnému návrhu postavenie žalobcu.

Všeobecne platí, že navrhované predbežné opatrenie musí súvisieť z predmetom konania, čo znamená, že vzťah, ktorý sa dočasne upraví predbežným opatrením má byť aspoň sčasti súčasťou riešenia vzťahov v konečnom rozhodnutí vydanom na základe žaloby. (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 66/1997).

V prejednávanej veci súdom vydané predbežné opatrenie uvedenú podmienku nespĺňa. Podkladom konania je v prejednávanej veci tzv. záložná žaloba, ktorou má žalobca, v prospech ktorého je zriadené záložné právo k nehnuteľnosti (záložný veriteľ) získať judiciálny titul na nútený výkon (realizáciu) záložného práva proti vlastníkovi založenej nehnuteľnosti (vecný dlžník), ktorý nie je zároveň aj obligačným dlžníkom. Ak bude žalobca v konaní úspešný, titulom ktorý tak získa bude rozsudok odsudzujúci dlžníkov na zaplatenie žalovanej čiastky (jej časti). V prípade neúspechu bude žaloba zamietnutá. I keď pre rozhodnutie je kľúčovou otázkou existencia záložného práva (avšak nielen), súd ju bude riešiť len ako otázku predbežnú. Ak súd žalobu zamietne, nebude súčasťou jeho rozhodnutia (rozsudku) výrok o platnosti resp. neplatnosti záložnej zmluvy, záložného práva ani iného dôvodu pre ktorú žaloba neobstála (napríklad neexistencia dlhu).

Titulom na základe ktorého žalobca vedie, viedol, alebo mieni viesť dobrovoľnú dražbu (oprávnenie byť navrhovateľom dražby podľa § 7 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z.) je iný titul. Je nim samotná skutočnosť, že je záložným veriteľom, čo musí preukázať spôsobom a v rozsahu určenom v uvedenom zákone. Na preukaz o legitímácii byť navrhovateľom dražby nepotrebuje súdne rozhodnutie. Akékoľvek súdne rozhodnutie, ktoré vzíde v prejednávanej veci nemôže mať vplyv na oprávnenie žalobcu realizovať záložné právo formou dobrovoľnej dražby. Ak bude žaloba zamietnutá, nebude to rozhodnutie preukazujúce, že žalobca nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dražby podľa § 19 ods. 1 písm. a zák. č. 527/2002 Z. z., ktoré by bránilo vykonaniu dobrovoľnej dražby.

Výsledkom konania v prejednávanej veci nemôže byť ani žiadne rozhodnutie vo veci samej, ktorým sa zakázali alebo obmedzili dispozičné oprávnenia žalobcu, ktoré majú iný titul ako titul, ktorého sa žalobca domáha v tomto konaní.

Pokiaľ žalovaní vo vyjadrení poukazujú na skutočnosti, ktoré podľa nich bránia výkonu záložného práva, tieto môžu mať vplyv len na rozhodnutie o predmete konania v prejednávanej veci nie však na rozhodovanie o tom, či je možné žalobcovi zakázať v predbežnom opatrení opísanú dispoziciu s nehnuteľnosťami. Keďže predmetom konania nie je dobrovoľná dražba, nie je dôvod, aby sa súd zaoberal otázkou, či záložné právo zaťažujúce nehnuteľnosti žalovaných je možným podkladom pre dobrovoľnú dražbu a to ani pri rozhodovaní vo veci samej ani pri rozhodovaní o potrebe nariadiť predbežné opatrenie.

Z uvedených dôvodov súdom prvého stupňa nariadené predbežné opatrenie nemá vzťah k predmetu konania vo veci samej, preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 O. s. p. zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Treba tiež prisvedčiť žalobcovi, že súd prvého stupňa nevenoval pozornosť skutočnosti, že žalovaní 3) a 4) už nie sú vlastníkami založených nehnuteľností a pochybil tým, že nerozhodol o návrhu žalobcu na zámenu účastníkov. K odôvodneniu uznesenia súdu prvého stupňa sa žiada dodať, že ak sa predbežným opatrením ukladá povinnosť tretej osobe (osobe, ktorá nie je účastníkom konania) musí byť jeho povinnosť vyjadrená vo výroku

rozhodnutia. Vo výroku napadnutého rozhodnutia sa však dražobnej spoločnosti žiadna povinnosť neukladá.

II.

Z obsahu spisu vyplýva, že dražba na nehnuteľnosti zapísanej na LV X katastrálne územie Ch., ktorých vlastníkom boli žalovaní 8) a 9) sa uskutočnila a nehnuteľnosti vydražila MUDr. I. S.. Žalovaní podali na Okresnom súde v Nitre žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, kde je vedená pod sp. zn. 19C 155/2011.

Treba prisvedčiť žalobcovi, že žaloba o určenie neplatnosti dražby podľa § 21 ods. 2 Zák. č. 527/2002 Z. z. je osobitným druhom žaloby, a otázku platnosti či neplatnosti dražby nemôže riešiť súd v inom konaní ako otázku predbežnú. Vyplýva to okrem iného z toho, že pre uplatnenie neplatnosti je stanovená trojmesačná prekluzívna lehota a predpísaný je aj okruh účastníkov konania (ods. 4).

Dovolací súd sa nestotožňuje so záverom súdu (ničím bližšie nezdôvodneným), že žalobcom uvádzané skutočnosti nie sú právne relevantné. Dôvod pre ktorý prípadne bude dražba určená za neplatnú, môže mať význam aj pre záver súdu o dôvodnosti žaloby v prejednávanej veci. Predovšetkým však bude mať pre ďalšie konanie význam prípadné negatívne rozhodnutie. Ak bude žaloba o určenie neplatnosti dražby zamietnutá, bude to znamenať, že žalovaní už nie sú vlastníkami záložným právom zaťaženej nehnuteľnosti. Záložná žaloba sa voči nim zrejme stane neopodstatnenou. Bez rozhodnutia o platnosti dražby, ktorá sa musí riešiť a rieši v inom konaní, súd nemôže posúdiť dôvodnosť žaloby voči žalovaným 8) a 9) a rozhodnúť o nej (prípadné zastavenie konania o neplatnosti dražby bude mať pre konanie o záložnej žalobe rovnaké účinky ako zamietnutie žaloby).

Keďže prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v prejednávanej veci, je návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. opodstatnený. Odvolací súd preto súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 O. s. p. zmenil tak, že konanie prerušil.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné

V Bratislave 31. januára 2012

JUDr. Peter Dukes, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. Némethová